207193 ـ آیا خاله و عمهٔ زن از محارم شوهر او هستند؟

سوال

آیا عمه و خالهٔ زن از جملهٔ محارم هستند؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

خاله و عمهٔ زن از محارم شوهر او نیستند، بلکه همانند زنان نامحرم نباید با آنان خلوت کند و نباید به آنان دست دهد.

اما اینکه از ازدواج یکجا با زن و عمه‌اش و زن و خاله‌اش نهی شده است، چنانکه در بخاری (۵۱۰۹) و مسلم (۱۴۰۸) از ابوهریره ـ رضی الله عنه ـ روایت شده که رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمودند: «بین زن و عمه‌اش و بین زن و خاله‌اش یکجا نشود»، این نشان دهندهٔ محرمیت آنان نیست؛ زیرا تحریم تنها متوجه جمع بین زن و عمه‌اش یا زن و خاله‌اش در یک آن است (یعنی در یک آن زنی و خاله‌اش، همسر یک مرد باشند) نه آنکه ازدواج با آنها به صورت جدا حرام باشد، بنابراین اگر به سبب طلاق یا مرگ زنش از او جدا شود اجازه دارد بعد از آن با عمه یا خالهٔ آن زن ازدواج کند.

مشخص است که سهل انگاری در این زمینه (یعنی رابطه با خاله یا عمهٔ همسر) ممکن است به خلاف مقصود شرع که جمع بین زن و عمه یا خاله‌اش را حرام قرار داده منتهی شود؛ یعنی چه بسا سهل‌انگاری در اختلاط و دیگر موارد باعث شود مرد یا خاله و عمهٔ همسرش دچار تعلق شوند، در نتیجه مرد همسرش را طلاق دهد تا بتواند با عمه یا خاله یا برادرزادهٔ او ازدواج کند... که این به قطع صلهٔ رحم و ایجاد کینه و دشمنی منتهی می‌شود.

از علمای کمیسیون دائم پرسیده شد: من متاهل هستم و زنم عمه‌ای دارد، آیا برای من جایز است به او بنگرم و به او سلام کنم؟ آیا این جایز است؟

آنان چنین پاسخ دادند: «برای عمهٔ همسرتان جایز نیست که در برابر شما چهره آشکار کند یا با او دست دهید؛ زیرا شما از جملهٔ محارم او نیستید. و بالله التوفیق» (فتاوی اللجنة الدائمة، المجموعة الأولی: ۱۷/ ۴۳۶).

والله اعلم.